

SESIUNEA NAȚIONALĂ A MUZEELOR DE ARTĂ

Desfășurată sub genericul „**Muzeele de artă în dinamică societății românești contemporane**”, la Palatul Culturii din Ploiești a avut loc în zilele de 4—6 noiembrie 1991 sesiunea națională a muzeelor de artă, reluind, după cum aminteau organizatorii, o tradiție întreruptă de mai bine de un deceniu. Manifestarea s-a bucurat de o largă participare din partea specialiștilor din întreaga țară, dar și a unor personalități culturale și politice.

Allocuțiunea de deschidere, rostită de ministrul culturii Ludovic Spiess, a marcat evenimentul prin dubla sa semnificație: de redeschidere a acestor manifestări specifice activității de cercetare în domeniul artelor plastice și muzeologiei și de aniversare a șase decenii de la crearea Muzeului de Artă din Ploiești. O prezență prestigioasă la sesiune a constituit-o președintele Academiei Române, academician dr. Mihai Drăgănescu, acesta propunând o paralelă între activitatea de cercetare din domeniul științelor exacte și cea a patrimoniului cultural național, pentru a remarca similitudinea conturată prin latura creatoare a rezultatelor finale. Împreună cu apelul la aplicarea ultimelor modificări fonetice propuse de înaltul for academic, a înminat Muzeului de Artă din Ploiești medalia jubiliară a Academiei Române, emisă la împlinirea a 125 de ani de existență.

Din succinta investigație în trecutul istoric al Muzeului de Artă din Ploiești, întreprinsă de Mircea Ionescu-Quintus, ministrul justiției, a reieșit importanta contribuție a familiei sale la fondarea pinacotecii din Ploiești prin donarea unui valoros patrimoniu de artă, dar și a clădirii unde și-a aflat sediul în tot acest timp. Asociindu-se actului de cultură săvârșit cu șase decenii în urmă de către un antecesor al său, M. Ionescu Quintus și-a exprimat totodată dorința de menținere a acestei destinații a clădirii, refuzând orice posibilitate de revendicare sau restituire.

Intervențiile venite din partea Direcției Muzeelor și Colecțiilor, prin reprezentanții săi Radu Ionescu și Floricel Marinescu, au subliniat desfășurarea acestei aniversări în contextul excepțional al nefuncționării muzeului, aflat în stadiul de restaurare și au sugerat câteva criterii generale privind viitoarea sa amenajare. Pictorul Vasile cel Mare și prof. Ion Sălișteanu au abordat problemele din perspectiva creatorilor de artă, interesați în construirea la Ploiești a unui autentic lăcaș de cultură.

Evocări sentimentale, nu lipsite de erudicție, au venit din partea a două personalități culturale, prof. dr. Dan Grigorescu și prof. dr. Valeriu Ripeanu, creionând peisajul tradițional al orașului Ploiești de acum 50 de ani, ceea ce i-a oferit posibilitatea Ruxandrei Ionescu, directoarea Muzeului de Artă din Ploiești, să prezinte dificultățile curente cu care este confruntat colecțiul restrins

al instituției, în condițiile inexistenței unui spațiu expozițional, dar și intențiile de a deveni, prin concepție tematică, un muzeu unic. Poate ca o încurajare morală, dar și ca o mărturie a unei vechi colaborări, s-a înscris donația celor două volume ale galeriei de artă din Bratislava, venită din partea Casei de Cultură Ceha și Slovace.

Un mesaj de suflet, concis și optimist, adresat organizatorilor, dar și participanților la manifestare, în încheierea primei părți a lucrărilor, din partea secretarului de stat Radu Boroianu din Ministerul Culturii, care îndemna la reconstituirea acelei unități profesionale pentru împlinirea destinului cultural național.

Lucrările au fost reluate în cursul după-amiezii, dar, deși prevăzute a se desfășura concomitent pe trei secțiuni („**Direcții noi în interpretarea și valorificarea patrimoniului de artă românească și universală**”, „**Societatea de tranziție și problemele pedagogiei muzeale în țara noastră**” și „**Probleme ale conservării și restaurării patrimoniului artistic național**”), din lipsa unei dotări tehnice, s-au concentrat într-un spațiu unic, ușor marcat de ritmul galopant, totuși cu avantajul de a se fi putut urmări întregul ansamblu de probleme.

S-au conturat preocupările comune și constante, pentru mai multe muzee din țară, de stabilire a unor criterii adecvate în organizarea expozițiilor de bază: R. Matei, „*Viitoarea expoziție de bază a secției de artă românească modernă a Muzeului Național de Artă din București*”; D. Păuleanu, „*Expoziția de bază, reflecție a preocupărilor de a demonstra amploarea și diversitatea patrimoniului propriu din Muzeul de Artă Constanța*”, sau de la Tîrgu Mureș, Viorica Herdean, „*Valorii plastice transilvane în contextul artei românești*”, prin valorificarea patrimoniului local. Ibrahim Keita de la Tulcea a propus chiar câteva criterii în „*Constituirea și valorificarea patrimoniului muzeelor de artă contemporană*”.

Nu au lipsit nici lucrările monografice referitoare la pictura românească contemporană (I. Vlasiu, „*N. Tonitza*”), la arta feudală (D. Pirulescu, „*Caiețul de modele ale lui Stan Zugravul*”) sau la arhitectura locală (Ileana Pintilie, „*Art Nouveau, Art Décaux și Secession în arhitectura Timișoarei*”).

Teme mai largi, de sinteză, au fost bine sustinute prin imagini de către: C. Popa, „*Observații privind stilul brîncovenesc în sculptura și pictura monumentală*”; T. Sinigalia și C. Costea, „*Brederii românești într-o expoziție de artă bizantină*”; sau altele prin numeroase argumente documentare, V. Mureșan, „*Scena de gen în pictura germană și austriacă din secolele XVII—XVIII*”; dr. Ne-goită Lăptoiu, „*Învățămintul artistic în Transilvania*”.

Anul jubiliar Theodor Aman a prilejuit abordarea temei din unghiuri diferite: M. Cătănescu, „*Academism și originalitate în pictura lui Theodor Aman*” și Mariana Vida, „*Observații cu privire la gravura de interpretare în opera lui Theodor Aman*”.

„SESIUNEA NAȚIONALĂ DE CONSERVARE-RESTAURARE A BUNURILOR CULTURALE”

Modernizarea mijloacelor de comunicare și-a pus amprenta și asupra activității de cercetare în muzeografia românească, astfel că pentru prima dată susținerea ideii propuse s-a făcut prin intermediul casetei video. „Colecția dr. Hortensia Aldea – semnificații axiologice și patrimoniale” a fost prezentată de H. Juncu, deși nesemnificativ expusă prin comentariu și chiar prin mișcarea camerei. În schimb lipsa de îndeminare în mișcarea camerei de filmare a fost compensată la Muzeul din Tîrgu Mureș, de comentariul nuanțat al Vioricăi Herdean. De o excelentă calitate tehnică și imaginativă s-a bucurat pelicula proiectată de Natalia Huțanu, care, sub genericul „Raportul dintre spațiu și opera de artă”, a făcut o inspirată incursiune prin galeriile Muzeului de Artă Vizuală din Galați, descoperind prin gros-planuri și recurșuri unghiurile cele mai potrivite de a privi opera de artă contemporană.

Activitatea de identificare a creațiilor plastice din patrimoniul muzeelor de artă a constituit un alt capitol important al sesiunii, prin comunicările Danei Bercea, „Desene olandeze din colecția Cabinetului de desene și gravuri al Muzeului Național de Artă din București – atribuții confirmate și infirmate” (identificarea unor gravuri de Hendrick Goltzius) sau ale Mariei Olimpia Tudoran, „Date privind identificarea unor tablouri din Pinacoteca Muzeului Brukenthal”, rezultate din bogata corespondență cu galeriile de artă din Italia.

Din păcate celelalte două secțiuni nu au fost reprezentate decît printr-o singură comunicare, M. Cucos – „Metode ale pedagogiei muzeale în activitățile cu tîneretul” și respectiv Marlena Harabagiu, cu ineditele „Probleme ridicate de restaurarea unor lucrări de gravură semnate de Oscar Obedeau”.

Programul complex al sesiunii a înscris și o masă rotundă cu participarea directorilor de muzee și a șefilor de secție cu conducerea Ministerului Culturii, iar a doua zi, 5 noiembrie, au avut loc vernisajele a două expoziții cu caracter documentar, „60 de ani de la înființarea Muzeului de Artă din Ploiești” și alta de patrimoniu, cuprinzînd „Opere de artă donate de artiști plastici români cu ocazia aniversării Muzeului de Artă din Ploiești”, semnate de Brăduț Covaliu, Geta Brătescu, Ion Sălișteanu etc.

Recitalul de vioară susținut de Gabriel Croitoru, premiat al festivalului de la Madrid, și-a propus să demonstreze, așa cum și-au dorit organizatorii, că muzica ne face mai buni.

O interesantă excursie documentară, organizată în cea de-a treia zi, la casa memorială a lui N. Gîrgoescu și la Palatul Iulici Hasdeu de la Cîmpina, mănăstirea și casa domnească a lui Matei Basarab de la Brebu, încheiate cu imaginile stranii ale Micului Trianon de la Florești, au confirmat încă o dată strădaniile organizatorilor de valorificare a patrimoniului local, dar și calitatea de bune gazde.

Și încă o noutate, bine de știut dar și de urmat, întreaga manifestare a fost sponsorizată.

În perioada 7–12 octombrie 1991, s-au desfășurat la București, sub egida Ministerului Culturii, lucrările „Sesiunii naționale de conservare-restaurare a bunurilor culturale”. Instituțiile organizatoare, Direcția Muzeelor și Colecțiilor, Muzeul Național de Istorie a României și Centrul de perfecționare a cadrelor din cultură și artă, au dorit să reia firul, întrerupt în anul 1983, al tradiției manifestărilor de acest gen, la scară națională, pe calea unui larg schimb de experiență între specialiștii din domeniu, urmărindu-se punerea în circulație a unor idei, procedee, metode, concluzii rezultate din activitatea concretă de laborator în domeniul conservării-restaurării bunurilor culturale din patrimoniul național.

Motivele care ne-au îndemnat la această acțiune au fost multiple. Dintre acestea enumerăm doar cîteva: necesitatea promovării unei activități fundamentată pe cercetare, principii și metodologii riguroase științifice, cu nimic mai prejos, în rezultatele ei, față de cerințele și posibilitățile contemporane și cu aplicare la aproape toate genurile și tehnicile de conservare-restaurare; necesitatea de a demonstra pînă unde poate merge intervenția specialistului, ce este just și corespunzător sau fals și inacceptabil în această profesie; dorința de a insufla iubitorilor de artă, colecționarilor și specialiștilor preocupați de problemele cercetării și mai ales ale protejării și conservării operelor de creație umană – uneori unicate de o valoare inestimabilă – prin aspecte sugestive din munca anonimă, dar benefică și plină de răspundere a restauratorilor, încrederea că dispunem de un nucleu de specialiști în rețeaua națională de laboratoare de investigare științifică, de restaurare și conservare, în măsură să garanteze salvarea patrimoniului cultural artistic național; și, în fine, din necesitatea de a se întocmi, pe baza concluziilor desprinse din lucrări, o dialogului și schimbului util de păreri, coordonatele privind dezvoltarea și specializarea diferențiată a compartimentelor corelate și cointerestate în rezolvarea problemelor restaurării și conservării bunurilor de patrimoniu.

Lucrările de restaurare-conservare prezentate – în număr de 70 – în plen și pe secțiuni, lucrări de o mare complexitate și diversitate, ca tehnică de execuție și gen de materiale constitutive, bogat ilustrate prin documentație foto, alb-negru și color, diapozitive și chiar înregistrări pe casete video, au scos în evidență pasiunea, dăruirea și competența specialiștilor, dar și integrarea în fluxul metodelor moderne de investigare sau de conservare-restaurare, reușindu-se găsirea celor mai adecvate mijloace terapeutice în vederea restabilirii unității potențiale și a funcționalității bunurilor deteriorate.

Ca elemente de noutate în activitatea de conservare-restaurare se încriu: restaurarea unor frag-

FLORENȚA IVĂNIU